

Üsküdar Dönmedolap Sokak Çöp Anketi Sonuç Analizi

KASIM 2017

Çöpüne Sahip Çık Vakfı tarafından Üsküdar Belediyesi için hazırlanmıştır. Rapordaki görüş ve yaklaşımlar,
Çöpüne Sahip Çık Vakfı ve
Üsküdar Belediyesi'nin kurumsal görüş ve yaklaşımını yansıtmamakta olup katılımcıların kendilerine aittir.

© 2023 Tüm hakları Çöpüne Sahip Çık Vakfı'na aittir. Rapordaki bilgiler referans verilerek kullanılabilir.

1. Arka Plan

Üsküdar İlçesi sınırları içinde atıkların toplanması, aktarma istasyonuna taşınması ve çevre temizliğinin sağlanması görevi Üsküdar Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Üsküdar Belediyesi verilerine göre, Üsküdar'da 33 mahalle, 2501 adet cadde/sokak yer almakta ve ilçede 582.666 kişi yaşamaktadır. Mesken ve iş yerlerinden toplanan atıkların düzenli olarak, belirli saatlerde konteynerlere ulaştırılması ve atık toplanması için çalışmaların sürdürüldüğü mahallelerden birisi de Ahmediye Mahallesi'dir. Ahmediye Muhtarlığı'ndan edinilen bilgilere göre mahallede 9.881 kişinin yaşamakta olup, nüfusun %48'ini erkekler, %51'ini kadınlar oluşturmaktadır. Mahallenin sokakları tüm İstanbulluların yararlandığı sahil şeridine ulaşım için de kullanılmakta, dolayısıyla Üsküdar sakinleri dışındakilerin de etkilerine maruz kalmaktadır.

İlçede çöp atma ve temizlik alışkanlıklarının değerlendirilebilmesi amacıyla Ahmediye Mahallesi'nde yer alan Dönmedolap Sokağı pilot çalışma alanı olarak belirlenmiştir. **Dönmedolap Sokak'ta hâlihazırda 438 mesken ve 29 işyerinin bulunduğu ve yaklaşık nüfusun 1.752 kişiden oluştuğu bilinmektedir.** Nüfusun çoğunluğunun emeklilik yaşındaki vatandaşlardan oluştuğu ve günlük çöp miktarının 2.000 kg kadar gerçekleştiği edinilen bilgiler arasındadır. Sokakta evlerden çöplerin doğru zamanda çıkarılması, çöp poşetlerinin konteynerlere atılması, sigara izmaritlerinin çevreye atılmasının engellenmesi konulara Üsküdar Belediyesi tarafından özel önem verilmektedir.

2. Yöntem ve Örneklem

Dönmedolap Sokak sakinleri arasından 245 kişiye uygulanan yüz yüze anket kapsamında katılımcılardan toplam 18 sorudan oluşan bir anket formunu doldurmaları istenmiştir. **Ulaşılan örneklem sokak nüfusunun %15'ine tekabül etmektedir.** Örneklem belirlenirken herhangi bir yaş, cinsiyet, ya da sosyo-ekonomik çerçeve belirlenmemiş, **uygulama rastgele seçilen kişilerle gerçekleştirilmiştir.**

18 soru çoktan seçmeli olarak tasarlanmış, ayrıca anketin sonunda her katılımcıya görüş ve önerileri sorulmuştur. Sorular ekte verilmiştir.

3. Sonuçlar

Kadın	Erkek
% 56	% 44

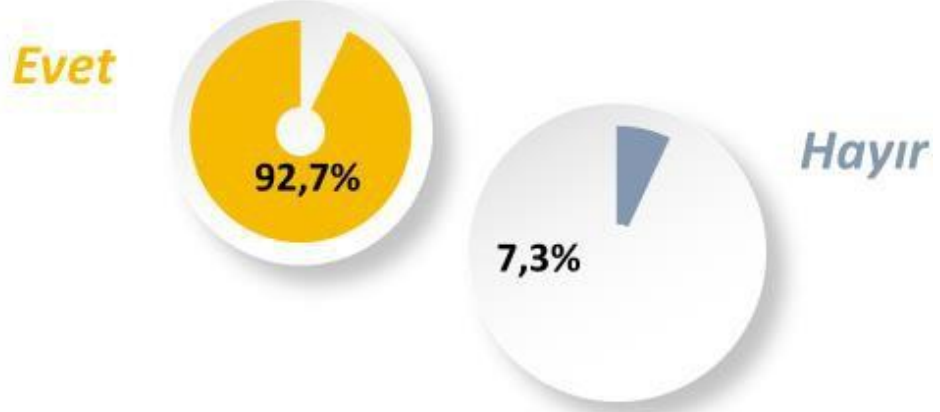
Ankete katılanların kadın erkek oranı genel demografik oranlardan büyük sapma göstermemiştir.

Üsküdar Belediyesi-Çöpüne Sahip Çık Vakfı Anket Sonuçları-Skor&Yüzde

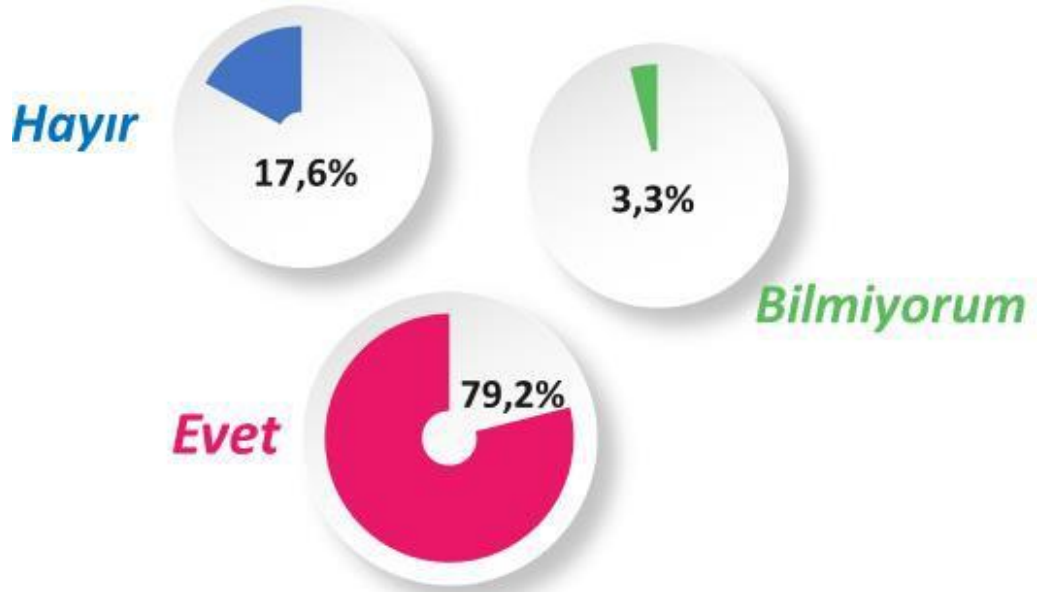
#	Soru	a		b		c		d		e		Toplam Yanıt
		Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	Skor	%	
1	Yaşadığınız mahalleyi seviyor musunuz?	227	92,7	18	7,3		0,0		0,0		0,0	245
2	Sokağınızda bir çöp sorunu olduğunu düşünüyor musunuz?	194	79,2	43	17,6	8	3,3		0,0		0,0	245
3	Var ise, bu sorunun nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?	34	13,9	92	37,6	66	26,9	15	6,1		0,0	207
4	Evden çıkan çöpü:	14	5,7	17	6,9	37	15,1	177	72,2		0,0	245
5	Çöp konteyneri kullanmıyorsanız, neden?	9	3,7	33	13,5	25	10,2	6	2,4		0,0	73
6	Evden çıkan çöpü:	113	46,1	132	53,9		0,0		0,0		0,0	245
7	Evinizden çıkan çöpü ayrıştırıyor musunuz?	96	39,2	149	60,8		0,0		0,0		0,0	245
8	Ayrı çıkarılan geri dönüştürülebilir atıklar (Cam, metal, kağıt gibi) ayrıca topluyor mu?	112	45,7	81	33,1	52	21,2		0,0		0,0	245
9	Salı-Cuma günleri ambalaj atık toplama günleri olduğunu biliyor musunuz?	148	60,4	97	39,6		0,0		0,0		0,0	245
10	Sokağınızda yürürken yere çöp atıyor musunuz?	6	2,4	233	95,1	6	2,4		0,0		0,0	245
11	Attığınız çöpü toplamak kimin görevidir?	24	9,8	215	87,8		0,0	2	0,8	4	1,6	245
12	Çöpün hangi saatlerde toplandığını biliyor musunuz?	158	64,5	87	35,5		0,0		0,0		0,0	245
13	Sokağınızda kaç adet çöp konteyneri olduğunu biliyor musunuz?	11	4,5	111	45,3	36	14,7	87	35,5		0,0	245
14	Konteynerler arası mesafeler sizce yeterli mi?	140	57,1	105	42,9		0,0		0,0		0,0	245
15	Günün hangi saatlerinde çöpünüzü çıkartıyorsunuz?	121	49,4	26	10,6	98	40,0		0,0		0,0	245
16	Çöplerinizin toplanmasında en uygun yöntem sizce hangisi?	145	59,2	81	33,1	11	4,5	8	3,3		0,0	245
17	Sokağınızda en sık gördüğünüz çöp veya atık çeşidi hangisi?	2	0,8	85	34,7	18	7,3	3	1,2	56	22,9	164
18	Çöpünü yere atan birini gördüğümde:	61	24,9	48	19,6	28	11,4	90	36,7		0,0	227

Ankette sorulan 18 sorudan üçüne (3, 5 ve 17inci sorular) yeterli sayıda yanıt alınamadığı için bu sorular değerlendirme ve analize dahil edilmemiştir.

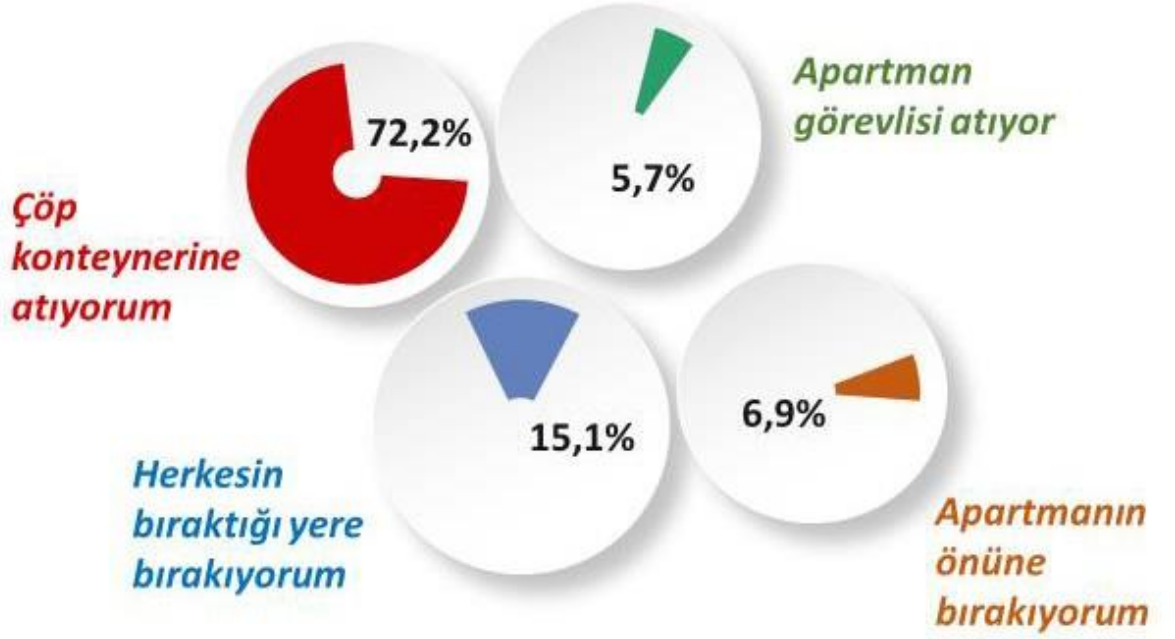
1. Ankete katılanların büyük bölümünün yaşadıkları mahalleyi sevdikleri görülmüştür. (Yaşadığınız mahalleyi seviyor musunuz?)

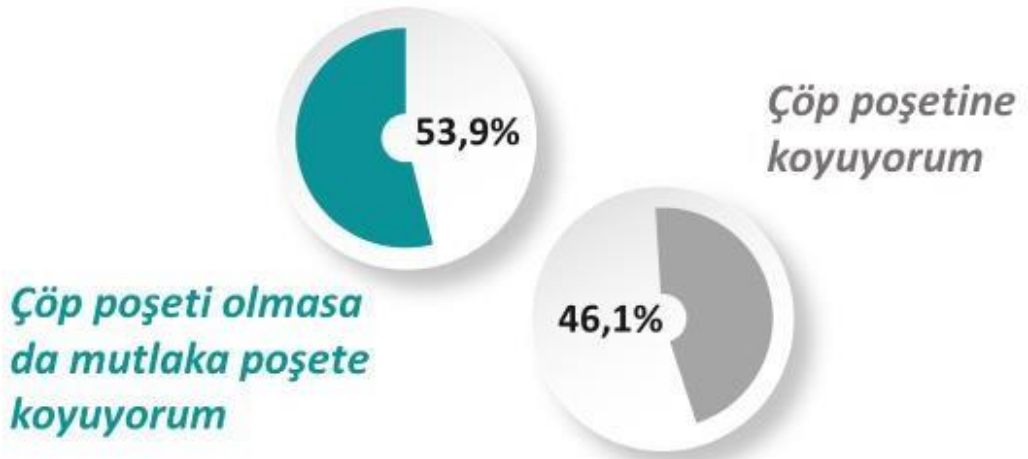
2. Katılımcıların yaklaşık %80'i yaşadıkları sokakta bir çöp sorunu olduğunu düşünmektedir. %3'lük bir kitle ise bu konuda bir fikre sahip değildir. Bunun nedeni konunun farkında olmamaları ya da ilgilenmemeleri olabilir.

3. Katılımcıların %72'si çöplerini çöp konteynerine attığını beyan etmiştir. %22'si ise çöplerini bir şekilde sokağa bıraktıklarını söylemiştir. Çöpünü sokağa bırakan bu kitle sokaktaki kirliliğin temel nedeni olarak görülebilir. %5,7'nin beyanında yer alan apartman görevlilerinin çöpü nereye bıraktıkları ise ayrıca öğrenilmelidir.

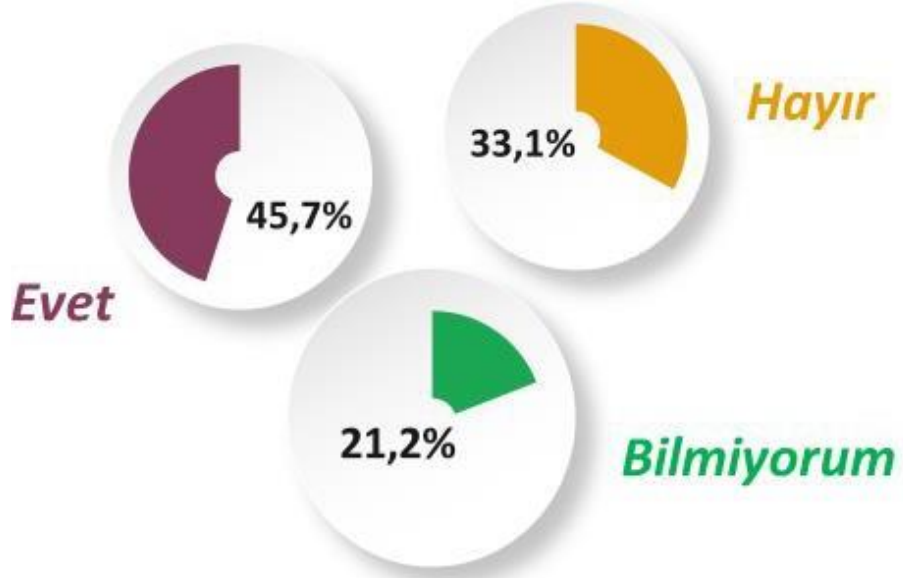

4. Katılanların %53'ü çöp poşeti kullandığını söylemekle birlikte tümü herhangi bir poşetle çöp çıkardığını ifade etmiştir.

5. Katılımcıların %46'sı ayrıştırılan atıkların ayrı ayrı toplandığını, %60'ı ise ambalaj atıklarının toplanma günlerini bilmesine rağmen %61'i ayrıştırma yapmamaktadır.

Ayrı çıkardığınız geri dönüştürülebilir atıkla ayrıca toplanıyor mu?

Evinizden çıkan atıkları ayrıştırıyor musunuz?

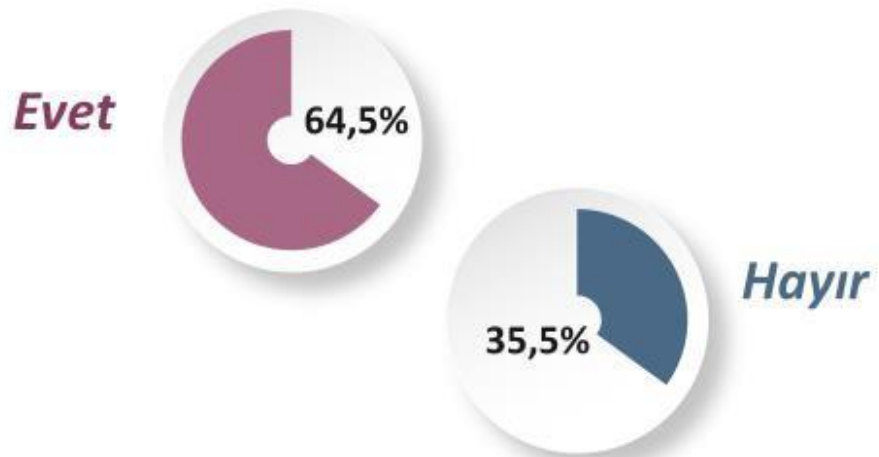

6. Ankete katılanların neredeyse tamamı sokakta yürürken yere çöp atmadıklarını beyan etmiştir.

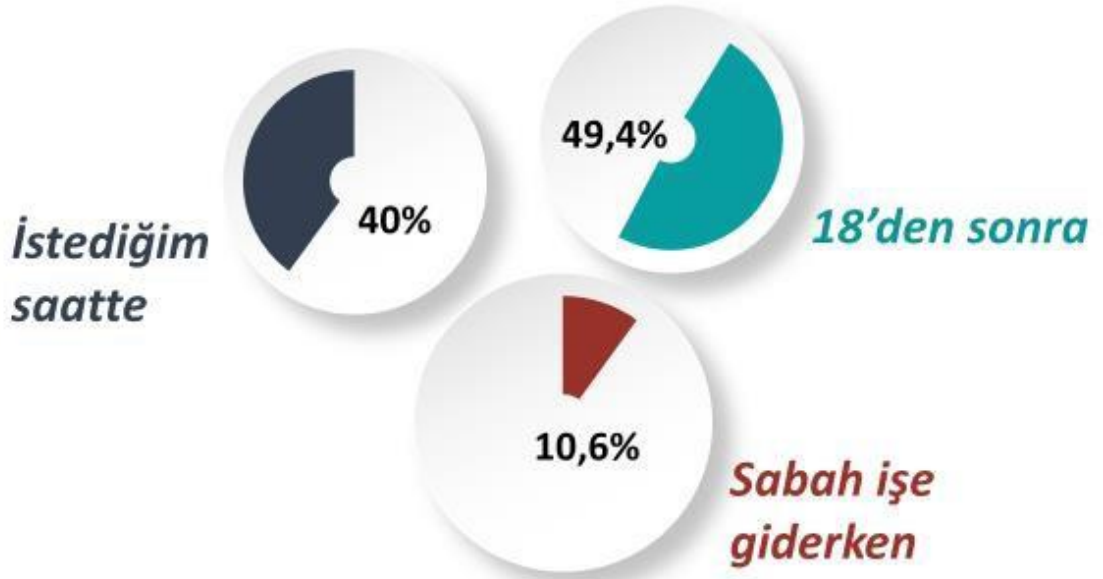

7. Katılanların %64'ü çöp toplama saatini (sokağın çöpü 19.00'dan sonra toplanmaktadır) bilmekte, ancak toplam %50,6'sı çöpü farklı saatlerde çıkarmaya devam etmektedir.

Çöpün hangi saatte toplandığını biliyor musunuz?

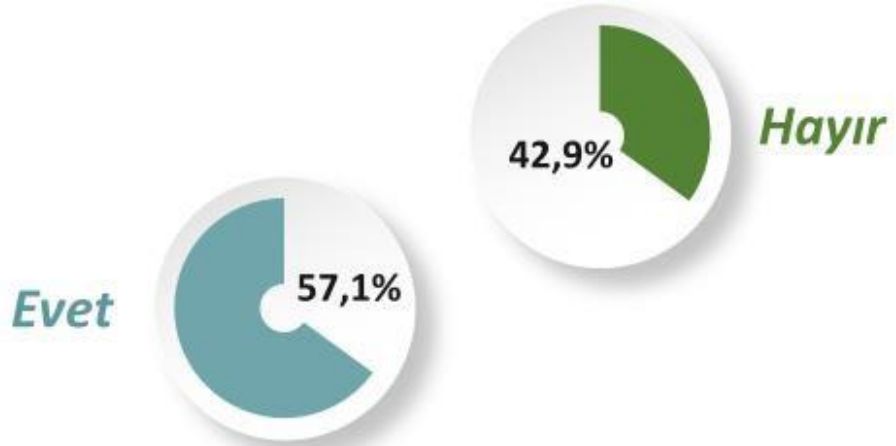

Günün hangi saatinde çöpünüzü çıkarıyorsunuz?

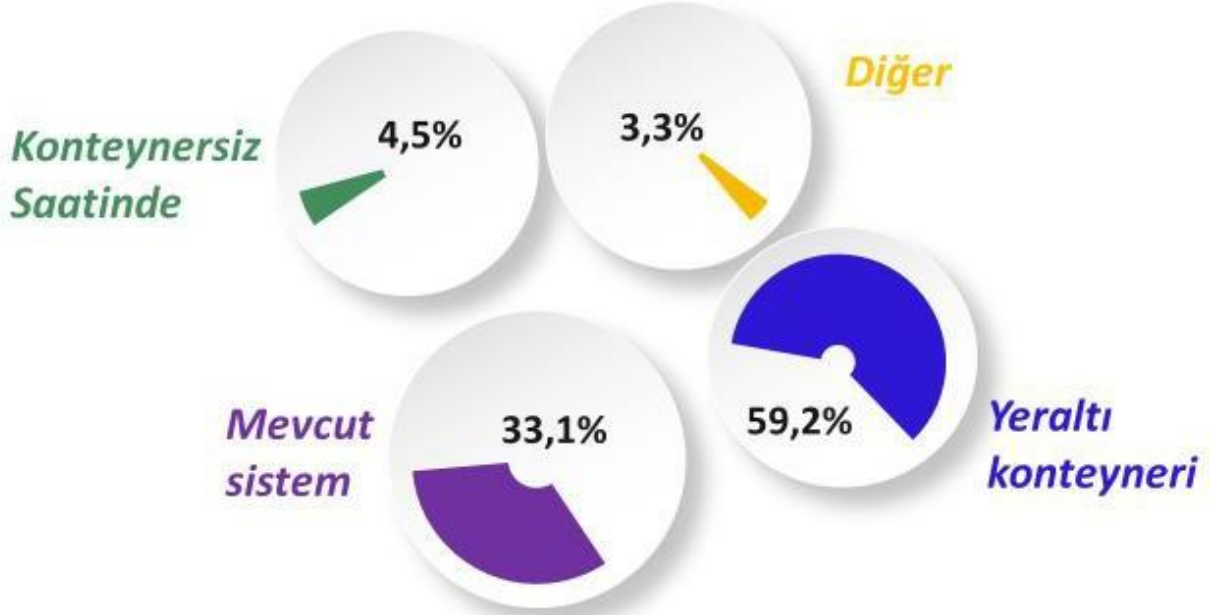

8. Katılımcıların büyük bölümü sokakta kaç konteyner olduğunu hatırlamamakla birlikte %57'si konteynerler arasındaki mesafenin yeterli olduğunu düşünmektedirler. Bunun nedenleri arasında kimsenin kendi binasının önüne çöp konteyneri konmasını tercih etmemesi bulunabilir.

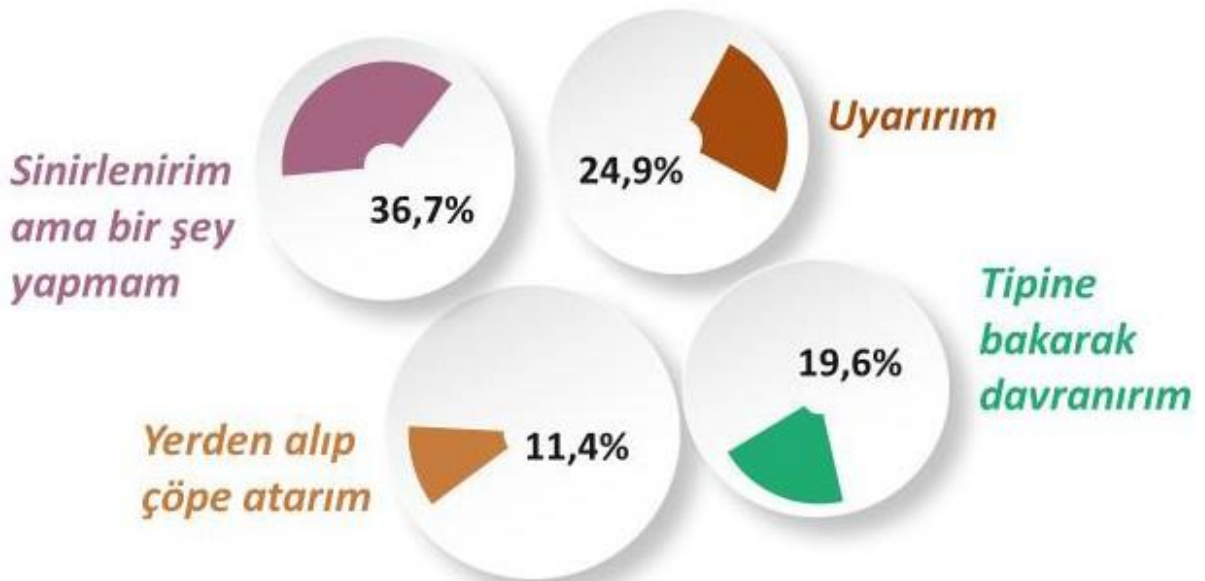
Konteynerler arasındaki mesafe sizce yeterli mi?

9. Katılımcıların büyük bölümü (%59,2) çöp toplama için en iyi yöntemin yeraltı konteyneri olduğunu düşünmektedir. Üçte birlik bir bölüm ise mevcut durumdan memnun olduğunu ifade etmiştir. Çöp toplamada en uygun ve hijyenik sistem olan saatinde çıkarma ise yalnızca %4,5 tarafından uygun bulunmaktadır.

10. Katılımcıların neredeyse %40'ı yere çöp atan biri gördüklerinde sinirlenmekte ancak herhangi bir şey yapmamaktadırlar. Yalnızca %25'i yere çöp atan kişiyi düşünmeden uyaracağını beyan etmiştir. Yere çöp atanın görünüşüne göre tavır alacaklar da eklendiğinde uyarıda bulunacağını söyleyenlerin oranı %45'e yaklaşmaktadır. %11'lik bir kesim ise uyarılmayacağını, ancak yerden alıp çöpe atacağını belirtmiştir.

4. Katılımcı Görüş ve Önerileri

Katılımcılara anket sonunda diğer görüş ve önerileri sorulmuştur. Alınan geri bildirimler üç grupta değerlendirilebilir:

- a. Çöp atma davranışına yönelik öneriler
- b. Belediyenin temizlik işlerine yönelik öneriler
- c. Şikâyetler

a. Çöp Atma Davranışına Yönelik:

- Mahalle sakinlerinin bilinçlendirilmesine yönelik etkinlik ve çalışmalar gerçekleştirilmeli
- (60 yıldır mahallede yaşadığını söyleyen katılımcı) Mahalle sakinlerinin kendilerine çeki düzen vermesi ve kurallara uyması gerekiyor
- İnsanların çöplerini sokağa değil konteynere atmasını sağlayacak bir çözüm bulunmalı
- Sokakta yaşayanları bilinçlendirmeye yönelik etkinlik ve çalışmalar yapılmalı
- Çöp toplama saatlerini bilenler bile çöplerini istediği zaman çıkarıyor. Buna karşı uyarı yazısı astık, hemen yırtıp attılar. Daha çok ceza verilmesi caydırıcı olabilir
- İnsanlar konteynere götürmek yerine çöplerini apartman önüne koymamalılar
- Apartman yöneticilerinin bir ayara gelerek komşularının çöp atma davranışları ile ilgili çalışma yapması gerekiyor
- Sokak sonundaki parkta bulunan çöp kutularına evsel atık atılmamalı

b. Belediyenin Temizlik İşlerine Yönelik:

- Sokağa cam ve plastik için geri dönüşüm konteyneri konulmalı
- Sokağa çöp atmamaya yönelik uyarı tabelası asılmalı
- Pencerelerden çöp atanlara, çöplerini konteynerlere koymayanlara, saati dışında çöp çıkaranlara yönelik ceza uygulanmalı (en fazla yapılan yorum, pencereden çöp atma konusunda şikâyet sayısı fazla)
- Geri dönüşüm günlerinin duyurusu daha iyi yapılmalı
- Başta sıvı atıklar olmak üzere atık türleri için ayrı ayrı konteynerler konulmalı
- Süpürgeçiler taş aralarını daha iyi temizlemeliler
- Çöp toplama saatlerinin kesinleşerek duyurusunun yapılması gerekiyor
- Sokağa daha fazla çöp konteyneri konulması gerekiyor
- Konteynerlerin yeraltı konteyneri ile değiştirilmesini istiyoruz
- Konteynerler boşaltıldıktan ve çöpler toplandıktan sonra kalan artıkların ve sıvıların temizlenmesi gerekiyor
- Geri dönüşüm için her apartmana dönüşüm kutuları verilmeli
- Konteynerlerin kendileri çok pis, sık sık temizlenmeleri gerekiyor
- Sokağa kamera sistemi kurularak çöp atanlara cezai işlem yapılmalı

c. Şikâyetler:

- Belediyeye çöp ve hafriyatla ilgili yapılan şikâyetler belediye görevlileri tarafından ciddi takip edilmiyor
- Kış döneminde çöp kamyonu geliş saati belirsizleşiyor, bu nedenle çöpümüzü 17.00'de çıkarıyoruz
- Salı ve Cuma günü ayrı toplanan geri dönüştürülebilir atıklar evsel atıklarla karışıyor
- Apartmanların önünde 7/24 çöp bulunuyor. Belediye olsa da hemen yenisi konuyor
- Çöp konteynerlerinin apartmanımızın önünde durmasını istemiyoruz çünkü herkes çöpünü getirip buraya bırakıyor
- Çöpler toplandıktan sonra dökülen kırıntı ve kalıntılar temizlenmiyor
- Belediyenin "saat 19.00'dan sonra çöpünü kapı önünden alınacak" demesi insanların çöplerini konteyner yerine kapı önüne koymasını teşvik ediyor
- Geri dönüşüm araçları çok hızlı geçip gittiği için yetişip veremiyoruz

5. Genel Değerlendirme ve Çözüm Fırsatları

- Çöpünü sokağa (zamanında veya zamansız) bırakan %22'lik kitlenin çöplerini konteynere atmasına yönelik bilgilendirme çalışması yapılmalıdır. Çöplerin 19.00'dan sonra kapı önlerinden alınacağı duyurusunun yapılması insanları çöpü daha erken saatlerden başlayarak kapı önlerine bırakmaya teşvik ediyor olabilir.
- Katılımcıların tümü çöpü poşetle atmakla birlikte %53'ünün çöp poşeti kullanmadığı anlaşılmaktadır. Çöp için tasarlanmış olmayan poşetlerin patlama, yırtılma ve çevreyi kirletme olasılığı daha fazla olduğundan çöpün dağılmasına neden olmaktadır. Sokak sakinlerinin çöp poşeti kullanmasını teşvike yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Sokakta apartmanlarda apartman görevlisi bulunma oranı çok düşük görünmektedir. Çöplerini kendileri atmak zorunda kalan ve üşenenler bunları camdan atmakta, kapı önüne bırakmakta ve özellikle çöp saatinde bunun için inmek istemedikleri için ne zaman çıkarlarsa o zaman bunu yapmakta olabilirler.
- Katılımcıların önemli bölümü geri dönüştürülebilir atıkların ayrı toplandığını ve zamanlamasını bilmekte, ancak daha az bir kısmı ayrıştırma yaparak bunları ayrı vermektedir. Ayrıştırma ve geri dönüştürülebilir atıkların ayrı verilmesinin sağlanmasına yönelik önlemler alınmalıdır. Gelen talepler arasında yer alan geri dönüşüm kutusu talebine yönelik çözüm oluşturulmalıdır.
- Katılımcıların büyük bölümü çöp toplama saatlerini bilmesine rağmen çöplerini kendilerine uygun olan zamanlarda çıkarmaktadırlar. Çöp toplama saatlerinin yeniden düzenlenmesi ya da çöp toplama şeklinde düzenlemeler yapılması sokak sakinlerinin sisteme uyumunu kolaylaştırabilir. İnsanların özellikle çöplerini çıkarmak için özellikle dışarı çıkmak yerine dışarı çıkarken çöplerini bıraktıkları, hatta bazılarının camdan attıkları görülmektedir.
- Mevcut mevzuatın olanak verdiği cezai uygulamaların sokak sakinlerinin önemli bölümü tarafından talep edildiği görülmektedir. Kesin ve net bir duyuru yapılarak, uyarı işaret ve yazılarıyla birlikte cezai uygulama yapılması yararlı olabilir.
- Apartman yöneticileriyle iletişime geçilerek (muhtarlığın da sürece katılımıyla) sürece katılımının sağlanması çöp çıkarma alışkanlıklarının düzene sokulmasına yardımcı olabilir. Sokakta çöp/atık toplama/çıkarma konusunda bir mahalle örgütlenmesi sistemi geliştirilmesi yararlı olabilir.
- Sokakta atık ve çöp konusunda farkındalık yaratmaya yönelik çalışmalar yapılması yararlı olacaktır.

c) Konteyner olmadan çöp saatinde sokaklardan günlük çöp toplanması

d) Diğer: .....

17-Sokağınızda en sık gördüğünüz çöp veya atık çeşidi hangisi?

- a) Sakız
- b) Mutfak atıkları
- c) Plastik şişeler ve diğer ambalajlar
- d) Cam içecek şişeleri ve metal kutular
- e) Sigara izmaritleri
- f) Diğer (lütfen belirtin)

18-Çöpünü yere atan birini gördüğümde:

- a) Pardon bir şey düşürdünüz diyerek uyarırım
- b) Atanın tipine bakarak uyarıp uyarmamaya karar veririm
- c) Atılan çöpü yerden alırım ve çöp kutusuna atarım
- d) Sinirlenirim ama bir şey yapmam

19-Diğer görüş öneri;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Adı:

Soyadı:

Tel:

E-mail:

Çöpüne Sahip Çık Vakfı Tarafından Üsküdar Belediyesi için hazırlanmıştır.

www.copunesahipcik.org

Bayar Cad. Gülbahar Sok. No:
14, KVK Plaza Kat: 7 Kozyatađı,
34742, İstanbul

+90 216 665 40 15
info@copunesahipcik.org
copunesahipcik.org

copunesahipcik